

Respons

Tsjetsjenia: Løslatelse mot betaling

Problemstilling/spørsmål:

- Er det mulig for personer som er pågrepet for opprørsvirksomhet å betale seg til løslatelse?

Generelt om korrupsjon

Korrupsjon er utbredt i Russland, og synes å være enda mer utbredt i Nord-Kaukasus enn i øvrige Russland. Tidligere president Medvedev uttalte i august 2009 at korrupsjon er mer vanlig i Nord-Kaukasus enn i andre deler av landet og at korrupsjon gjennomsyrrer alle myndighetsinstanser (diplomatkilde, e-post november 2009). Ifølge en tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon (intervju, juni 2009) er det svært vanlig at problemer blir løst ved hjelp av penger og kontakter. Å betale for å bli løslatt er en del av korrupsjonen i Nord-Kaukasus og har ingenting å gjøre med kausjon som er regulert i russisk straffeprosesslov § 106 (Criminal Procedural Law 2001).

Omfang og priser

Familier som betaler ut opprørere eller de som gir bistand til opprørere opplyser ikke om dette til menneskerettighetsorganisasjonene. Organisasjonene vet at det skjer, men det er informasjon som holdes innad i familien. Personer som har blitt løslatt tar heller ikke kontakt med menneskerettighetsorganisasjoner (russisk menneskerettighetsorganisasjon, e-post juni 2011 og intervju november 2011). Det er derfor vanskelig å fremskaffe detaljert informasjon om dette forholdet.

Betaling av bestikklser for å få personer løslatt synes å være mer utbredt i Dagestan enn i Tsjetsjenia (intervju med menneskerettighetsadvokat, november 2011). I Dagestan er det satt i system med faste priser, avhengig av hvilken paragraf i straffeloven den enkelte er siktet etter. For å få løslatt en mistenkt for oppbevaring av våpen (§ 222 i straffeloven) koster det ca. 200 000 RUB (ca. 38 000 NOK) (Gordienko 2011).

Landinfo har ingen informasjon om at "prisene" er faste i Tsjetsjenia. Ifølge en representant for en tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon (intervju, juni 2009) er det imidlertid svært vanlig at problemer løses gjennom bruk av penger og kontakter. Å betale seg ut av en

Respons Tsjetsjenia: Løslatelse mot betaling

arrestasjon kan koste alt fra 1000 til 20 000 USD. Ofte må den som har blitt pågrepet betale flere personer for å bli løslatt.

Ifølge en tsjetsjensk menneskerettighetsadvokat (intervju, november 2011) hender det at politiet i Tsjetsjenia pågriper kun med det for øyet å innkassere penger mot løslatelse. Dette foregår imidlertid i færre saker enn i Dagestan, og synes ikke å være særlig utbredt.

Ifølge Memorial (intervju, Moskva juni 2009) kan løslatelse skje etter “enighet” om å samarbeide med myndighetene.

I hvilke tilfeller skjer løslatelse mot betaling?

Hvorvidt en person kan løslates mot betaling, synes å være avhengig av flere forhold i tillegg til penger og kontakter. Hva vedkommende er pågrepet for og hva som har skjedd etter at personen ble pågrepet er avgjørende.

Ifølge en tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon (intervju, november 2011) er det vanskeligere å få løslatt en person som er anklaget for tilhørighet til opprørerne enn personer siktet for annen type kriminalitet, men også i opprørsrelaterte saker foregår løslatelse mot betaling.

Hvis saken er spesielt viktig eller har høy prioritert for politiet, vil det være vanskelig å kjøpe en person fri, ifølge Memorial (møte, Moskva november 2011). Memorial opplyste at i Tsjetsjenia er frykten for å bli oppdaget stor og overskygger fristelsen til å tjene litt ekstra. Dette indikerer at det ikke er enkelt å kjøpe fri en person som har blitt pågrepet av myndighetsstrukturer.

Løslatelse mot betaling synes først og fremst å finne sted når en mistenkt er under etterforskning (Memorial i Moskva, november 2011; tsjetsjensk menneskerettighetsadvokat, november 2011). I de tilfellene hvor den som har blitt pågrepet ikke har blitt offisielt registrert, kan det være mulig at slektninger kan få personen løslatt mot betaling. Flere kilder påpeker at det er svært vanskelig å få kjøpt fri en person som er siktet for opprørsvirksomhet (tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon, intervju i juni 2009 og november 2011; tsjetsjensk menneskerettighetsadvokat, intervju november 2011) Er det en person som er brakt inn av myndighetene, og det ikke finnes direkte bevis for at personen har drept eller begått en terrorhandling, er det imidlertid sjanser for at personen kan løslates (tsjetsjensk menneskerettighetsadvokat, intervju november 2011). Beslutningen om løslatelse blir i slike tilfeller tatt på et høyt nivå. Siden det er svært stor oppmerksomhet rundt disse sakene og strenge instruksjoner ovenfra i myndighetsapparatet, kan ikke en etterforsker på lavere nivå løslate en opprører mot betaling (tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon, intervju i juni 2009 og november 2011).

Løslatelse er mer sannsynlig dersom opprøreren ikke er spesielt kjent og handlingene er mindre alvorlig, slik som for eksempel bistand til opprørerne med mat, medisin, husly (tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon, juni 2009).

Det er videre lettere å bli løslatt hvis den pågrepte er åpenbart uskyldig. Mange av de som bringes inn av sikkerhetsstrukturene er, ifølge en tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon, faktiske opprørere. Det skjer ikke i samme grad som under krigene at uskyldige blir dømt (intervju, november 2011).

Respons Tsjetsjenia: Løslatelser mot betaling

Det er også mulig å betale ut slektninger av opprørere som har blitt anholdt av politi eller andre sikkerhetsstrukturer (tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon, november 2011).

Ifølge en russisk menneskerettighetsorganisasjon (e-post, oktober 2012) er det i Ingusjetia større sannsynlighet for å bli løslatt dersom det er ingusjetisk politi fra det ingusjetiske innenriksministeriet som har anholdt personen, enn hvis det er Federal Security Bureau (FSB). Hvis FSB er involvert i anholdelsen av en person er det en viss sannsynlighet for at personen kan bli løslatt, men da på betingelse av å samarbeide med FSB. Landinfo har ikke fått opplysninger om at tilsvarende gjelder for Tsjetsjenia. Det er Landinfos inntrykk at politiet har et langt større fokus og press på seg i Tsjetsjenia enn i Ingusjetia, og at myndighetene i en slik sammenheng i mindre grad tillater at mistenkte går fri.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- [Criminal Procedural Law] (2001, 18. desember). *Criminal-Procedural code of the Russian Federation, No. 174-FZ*. Moskva: Statsdumaen. Tilgjengelig fra <http://legislationline.org/download/action/download/id/1698/file/3a4a5e98a67c25d4fe5eb5170513.htm/preview> [lastet ned 25. oktober 2012]
- Gordienko, I. (2011, 20. oktober). "A lot of people are being jailed, and the going rates are not a mystery." *Novaya Gazeta*. Tilgjengelig fra <http://www.novayagazeta.ru/politics/49236.html> [lastet ned 25. oktober 2012]

Muntlige kilder

- Diplomatkilde. E-post november 2009.
- Memorial i Moskva. Intervju juni 2009 og november 2011.
- Russisk menneskerettighetsorganisasjon. E-post juni 2011, intervju november 2011 og e-post oktober 2012.

Respons Tsjetsjenia: Løslatelser mot betaling

- Tsjetsjensk menneskerettighetsorganisasjon. Intervju juni 2009 og november 2011.
- Tsjetsjensk menneskerettighetsadvokat. Intervju juni 2009 og november 2011.

Advokaten jobber med saker som omhandler statsløse personer og personer som returnerer fra Europa. Advokaten har god innsikt i russisk lovverk og i menneskerettighetssituasjonen i Nord-Kaukasus. Han har i flere år og fram til høsten 2009 jobbet for en internasjonal organisasjon i Nord-Kaukasus. Landinfo ble anbefalt av den internasjonale organisasjonen å møte denne advokaten i 2009.

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.